

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 11-05-2020 r.

Adam Bodnar

VII.6060.26.2020.MM

**Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów**

ePUAP

Szanowny Panie Premierze,

Rzecznik Praw Obywatelskich wielokrotnie wyrażał wątpliwości dotyczące działań zmierzających do przygotowania i przeprowadzenia wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 10 maja 2020 r. w trybie korespondencyjnym przed wejściem w życie ustawy z dnia 6 kwietnia 2020 r. *o szczególnych zasadach przeprowadzania wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r.* (Dz. U. poz. 827). W sprawie tej skierowałem wcześniej wystąpienie do Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, wskazując na możliwe problemy dotyczące drukowania kart do głosowania przed wejściem w życie wskazanej wyżej ustawy¹. Wniosłem również skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie na decyzję Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 2020 r. (znak BPRM.4820.2.3.2020), polecającą Poczcie Polskiej S.A. w Warszawie realizację działań w zakresie przeciwdziałania COVID-19, polegających na podjęciu i realizacji czynności niezbędnych do przygotowania przeprowadzenia wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 r. w trybie korespondencyjnym².

¹ Pismo z 22 kwietnia 2020 r., znak: VII.602.9.2020.ST

² Pismo z 29 kwietnia 2020 r., znak: VII.511.26.2020.PKR.

W związku z wydanym w dniu 6 maja 2020 r. oświadczeniem liderów partii koalicji rządzącej i niezorganizowaniem wyborów prezydenckich w terminie 10 maja 2020 r. należy uznać, że wskazane wyżej wątpliwości były w pełni uzasadnione.

Dlatego też zrozumiałe jest zainteresowanie opinii publicznej dotychczas poniesionymi kosztami organizacji wyborów. Na podstawie doniesień medialnych³ Rzecznik Praw Obywatelskich powziął informację, że zarówno dziennikarze jak i parlamentarzyści napotykają na trudności w uzyskaniu informacji publicznej o kosztach poniesionych w związku z przygotowywaniem głosowania korespondencyjnego na dzień 10 maja 2020 r., w tym m.in. kosztów druku kart do głosowania. Zapytania dziennikarzy w tej sprawie zostały również skierowane bezpośrednio do Rzecznika Praw Obywatelskich. Informacji takich nie udziela zarówno Poczta Polska, jak i Ministerstwo Aktywów Państwowych. Szczególne wątpliwości budzi tutaj publiczna wypowiedź Ministra Aktywów Państwowych Pana Jacka Sasina, który wskazał, że posiada wiedzę o kosztach wydrukowania kart wyborczych, jednak nie może tej informacji ujawnić⁴. Stoi ona w oczywistej sprzeczności z konstytucyjną zasadą jawności działania organów władzy publicznej, która jest jednym z fundamentów funkcjonowania demokratycznego państwa prawnego.

Nie budzi wątpliwości, że informacja o kosztach poniesionych ze środków publicznych w związku z przygotowaniem do organizacji wyborów korespondencyjnych stanowi informację publiczną w rozumieniu art. 61 Konstytucji RP i przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. *o dostępie do informacji publicznej* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1429 ze zm.). Zagwarantowane w Konstytucji RP prawo dostępu do informacji publicznej jest jednym z podstawowych instrumentów zapewniających aktywność obywateli w życiu publicznym i możliwość sprawowania społecznej kontroli nad organami państwa. Korzystanie z prawa dostępu do informacji jest też istotnym narzędziem wykorzystywanym w pracy dziennikarzy, których działalność ma znaczenie dla realizacji prawa obywateli do

³ Zob. M. Wąsowski, *Koszty zamieszania wokół wyborów 10 maja to pilnie strzeżona tajemnica*, dostępny: <https://businessinsider.com.pl/polityka/wybory-prezydenckie-10-maja-ile-kosztuja-wybory-prezydenckie/jv0wzjv> [dostęp: 8 maja 2020 r.]; M. Wojtczuk, *Ile kosztowały wybory prezydenckie, które się nie odbędą w tę niedzielę? Sasin: "Nie mogę o tym mówić"*, dostęp: <https://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/7,54420,25926823,ile-kosztowaly-wybory-prezydenckie-ktore-sie-nie-odbeda-w-te.html>, [dostęp: 8 maja 2020 r.]

⁴ R. Mazurek, *Sasin o kosztach druku kart wyborczych: Wiem, ale nie mogę powiedzieć*, dostępny: <https://www.rmfm24.pl/tylko-w-rmf24/poranna-rozmowa/news-sasin-o-kosztach-druku-kart-wyborczych-wiem-ale-nie-moge-pow.nId,4480503> [dostęp: 8 maja 2020 r.]

pozyskiwania i rozpowszechniania informacji, o którym mowa w art. 54 Konstytucji RP. **W związku z obowiązującym obecnie stanem epidemii i kluczowym znaczeniem wyborów prezydenckich w polskim systemie ustrojowym zapewnienie obywatelom dostępu do rzetelnych informacji o działaniach organów publicznych i ponoszonych z tego tytułu kosztach należy uznać za szczególnie istotne. Z uwagi na fakt, że wybory prezydenckie nie zostały przeprowadzone w dniu 10 maja 2020 r., konieczne jest zapewnienie opinii publicznej możliwości oceny gospodarności poniesionych dotychczas wydatków ze środków publicznych.**

Z informacji przekazanych mediom przez Ministerstwo Aktywów Państwowych wynika, że nie zostały jeszcze zawarte umowy w sprawie obsługi wyborów korespondencyjnych. Wszelkie podjęte dotychczas działania, w tym także wydruk kart do głosowania, miały więc mieć umocowanie w decyzjach Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 2020 r. (znak: BPRM.4820.2.3.2020 i BPRM.4820.2.4.2020), polecających Poczcie Polskiej S.A. w Warszawie i Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie realizację działań w zakresie przeciwdziałania COVID-19, polegających na podjęciu i realizacji czynności niezbędnych do przygotowania przeprowadzenia wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 r. w trybie korespondencyjnym.

Mając powyższe na względzie, działając w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2020 r., poz. 627), zwracam się do Pana Premiera z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w niniejszej sprawie, w tym udostępnienie informacji publicznej (bądź polecenie jej udostępnienia) o kosztach poniesionych w związku z planowaną organizacją wyborów korespondencyjnych w dniu 10 maja 2020 r., w tym w szczególności kosztów wydruku kart do głosowania.

Łączę wyrazy szacunku

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/